I 1344

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА.

СВЕСКА ДЕСЕТА

РОМЕО И ЈУЉИЈА.

ТРАГЕДИЈА У ПЕТ ЧИНОВА

од В. ШЕКСПИРА.

С ЕНГЛЕСКОГ ПРЕВЕО

Др. ЛАЗА КОСТИЋ.

ЗА СРПСКУ ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО

А. ХАЏИЋ.

У НОВОМЕ САДУ.

ТРОШКОМ КЊИЖАРЕ БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.

1876.

I 1344

У КЊИЖАРИ
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМЕ САДУ,

могу се добити сљедеће књиге:

РОМАНИ.

Аламонтад на брооу II. дела	—	ф.	70 н.
Вечити Јуда	12	„	— „
Голуб с француског	—	„	80 „
Гроф од Монте Христо 10 књ.	6	„	— „
Господар света наст. 6 књига	3	„	— „
Дете растављених	—	„	70 „
Ива Загорица II. књиге	1	„	60 „
Јунак нашег доба		„	50 „
Један обичан догађај II. дела	1	„	— „
Јадници од Хига свеска	—	„	40 „
Је-ли морало бити	1	„	— „
Краљица Хортензија II књиге	2	„	— „
Капетан Радић и Зорка	—	„	20 „
Крцалија	2	„	50 „
Клетва полуделе	—	„	60 „
Кочина крајина	1	„	— „
Коме се не прашта	—	„	80 „
Келнерски живот	—	„	30 „
Касија царица	1	„	— „
Крвави крст	1	„	— „
Кобна заклетва	1	„	— „
Лепа Ева по Меру	—	„	60 „
Љубомир у Јелисеуму	12	„	— „
Млади Ардент	—	„	40 „
Мрачна кућа	—	„	35 „
Мртве душе у III. књ.	6	„	— „
Милан Наранџић I. књ.	1	„	— „
Маљута Скуратов II. књ.	1	„	20 „
Нови Дон Жан	—	„	90 „
Очеви и деца	—	„	60 „
Опсада Фиоренције V књига	3	„	20 „
Прикључења Телемака IV књ.	1	„	— „
Перзиска писма II књига	2	„	— „
Последњи дани Помпеја III. књ.	2	„	50 „
Пећине (катакомбе)	1	„	— „
Павао и Вирђинија	—	„	50 „

(Види даље на 3-ој страни.)

Ilya M. Ovellasolut.

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА.

НА СВЕТ ИЗДАЈЕ

УПРАВА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.

СВЕСКА ДЕСЕТА.

РОМЕО и ЈУЛИЈА.

У НОВОМЕ САДУ,
ТРОШКОМ КЊИЖАРЕ БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
1876.

РОМЕО И ЈУЛИЈА.

ТРАГЕДИЈА У ПЕТ ЧИНОВА

од

В. ШЕКСПИРА.

С ИНГЛЕСКОГ ПРЕВЕО

Др. Л. КОСТИЋ.

ЗА СРПСКУ ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО

А. ХАЏИЋ.

У НОВОМЕ САДУ,

СРПСКА НАРОДНА ЗАДРУЖНА ШТАМПАРИЈА

1876.

Овај комад не може се приказивати без допуштења
управе српског народног позоришта
у Новоме Саду.

БИБЛИОТЕКА
СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА
НОВИ САД
ИНВ. БР. 12468

РОМЕО и ЈУЛИЈА.

ОСОБЕ:

Ескало, кнез од Вероне	Вујић.
Гроф Парис, рођак кнежев	Аранђеловић.
Монтеки } главе двеју породица, које	* * *
Капулет } живе у завади	Зорић.
Ромео, монтекијев син	Ружић.
Меркуцијо, кнежев рођак и ромеов пријатељ	Сајевић.
Бенволијо, монтекијев братић и ромеов пријатељ	Божовић.
Тибалто, братић грофице Капулетовице	Марковић.
Отац Лаврентије, калуђер из реда светога Фрање	Лукић.
Отац Јован, калуђер од истога реда	* * *
Валтазар, ромеов слуга	Добриновић.
Аврам, монтекијев слуга	* * *
Сима, } капулетове слуге	Бунић.
Грга, }	* * *
Грофица Монтекиница	Б. Хаџићева.
Грофица Капулетовица	Ј. Маринковићка.
Јулија, капулетова кћи	Ј. Сајевићка.
Дојкиња јулијина	Ј. Поповићева.

Грађани из Вероне, људи, жене, родбина монтекијева и капулетова. Образине, стража, пратња.

Збива се већином у Верони, а почетак петога чина у Мантови.

(Ова трагедија приказала се први пут на нашој позорници у Новоме Саду 19. априла 1875.)

ЧИН ПРВИ.

ПОЈАВА ПРВА.

Долази **Сима** и **Грга** с мачевима и штитовима.

Сима. Да в'иш, ми баш нисмо мачији кашаљ!

Грга. Та да, јер кад се опариш, ниси мачији кашаљ, већ ладиш ма чију кашу.

Сима. Не велим то, ал' они су мачији кашаљ; јер кад ми мачевима, а они све кашљуцају.

Грга. Па мачији, ил' ма чији, само нек у нас не умачу.

Сима. Ја брзо ударам, кад се окренем.

Грга. Ал' то је ђаво, што се не окренеш брзо!

Сима. Једно псето монтекијево кренуће ме.

Грга. Је с' чуо: ко је ваљан, тај стоји, а ко се креће, тај већ умиче.

Сима. Бој' се, ево иду Монтетови!

Грга. Шта велиш? Бојиш се? Мач у шаке кукавицо!

ПОЈАВА ДРУГА.

Улазе **Аврам** и **Валтазар**.

Сима. Голим мачем у десници — ја браним леђа.

Грга. Е, онда бегаш!

Сима. Не бој ми се!

Грга. Тебе да се бојим?

Сима. Пусти их нека почну, да на нама остане право

Грга. А за што не бисмо ми почели? Ја ћу се намргодити кад прођу, па да в'иш!

Сима. Е, ал' ја ћу им показати шипак, па те срамоте њине ако претрпе!

Аврам. Пружате л' ви нама шипак, господине?

Грга. Зар не једете радо шипака?

Аврам (Сими). Пружате л' ви нама шипак, господине?

Сима. Је л' на нама право, ако кажем: да!

Грга. Није!

Сима. Ја не пружам вама шипак, господине, ал' — ја пружам вама шипак!

Грга. Тражите л' ви кавге, господине?

Аврам. Какве кавге, Бога вам?

Грга. Шта, Бога нам псујете?

Сима. Ако баш тражите, ја сам готов: мој је господар ваљан као и ваш!

Аврам. Није ваљанији?

Сима. Па!

Грга. Реци ваљанији: ево иде један рођак мог господара.

Сима. Па да, јест, ваљанији!

Аврам. Сад ћеш се ти ваљати, па'ш бити ваљанији!

Сима. На сабљу, ако си јинак! Ударај ма на сумце.

Грга. Ко на сунце удара, тај се опали, ал' овде ћу ја да палим: држ' се де! (Бију се мачевима.)

ПОЈАВА ТРЕЋА.

Долази **Бенволијо.**

Бенволијо.

До врага, луде! Доле мачеве! (Удара им по сабљама.)

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Долази **Тибалто.**

Тибалто.

Шта! С голим мачем, па међ слугама!
Бенвол'јо, хајд' јер ово ти је смрт!

Бенволијо.

Ја браним мир! Ил' с мачем за појас,
Ил' са мном слуге да умириш њим!

Тибалто.

О миру збори, а у руци мач!
Ја мрзим мир, к'о мирног ђавола,
И тебе с њим, и Монтекиће све.
Де, држ' се, кукавицо! (Боре се.)

ПОЈАВА ПЕТА.

Долазе више њих из обадве куће, који се помешају у бој; за тим долазе грађани с батинама и ражњевима.

Први грађанин.

Донес'те буџе, куке, ражњеве,
Не дај се, држ' по Капулетови,
По Монтекићи, фурај море, де!

ПОЈАВА ШЕСТА.

Долази **Капулет** у ноћној хаљини и **Капулетовица**.

Капулет.

Та ко с' то буни? — Хеј, донес' ми мач!

Капулетовица.

Бре штаку, штаку! Какав теби мач?

Капулет.

Та мач, кад кажем! Ви'ш Монтекија
Где оштри мач, па мене презире.

ПОЈАВА СЕДМА.

Долази **Монтеки** и **Монтекиница**.

Монтеки.

Никакви Капулете! Пуштај ме!

Монтекиница.

Ни стопе даље, тражиш ђавола!

ПОЈАВА ОСМА.

Долази **Кнез** са својом пратњом.

Кнез.

Хеј, свађалице, подле бунџије,
Што братском крвљу поганите мач!
Зар не чујете? Људи, зверови,
Што гасите у крви рођеној
Ђаволску ватру свога беснила!
Бре, доле те несретне мачеве,
Ил' на смрт ћу вас сваког мучити!
Из руке мач, па чујте кнежев суд:
Три буне већ из једне речи тек
Монтекија и стар-Капулета,
Три буне већ побунише ми град,
Побунише ми древне грађане,
Да збаце стални збиљски накит свој,
Да старом руком стари зграбе мач,
Од другог мира заврђани већ,
Да рђу вашу, рђом сатиру.
Ал' дигнете л' ми свет још који пут,
Животом ћете буну платити!
Сад одлазите ви остали сви!
Ти, Капулете, хајде са мном сад,
А Монтеки нек дође пред вече
У моје дворе, моје судиште,

Да сав мој суд и вољу чујете!
Разилаз'те се, ил' вас чека смрт!

Оде кнез и пратња, понда Капулет и Капулетовица, Тибалто, грађани и слуге.

ПОЈАВА ДЕВЕТА.

Улица.

Ромео, Меркуцијо, Бенволијо, с пет или шест масака, зубљоноше и други.

Ромео.

То дакле да нам буде изговор?
Ил' да се баш чинимо невешти?

Бенволијо.

Прошло је доба таквим формама,
Ја не ћу љеља с очним повојем,
Што по татарски носи шарен лук,
Страх женама к'о чворку страшило,
Ал' нек нас гледе како им је ћуд,
Одиграћемо наше, па на пут!

Ромео.

Не марим игре; дај ми свећу ти,
Па кад ћу свећу, све ћу сносити.

Меркуцијо.

Аја, мој Ромео, мораш играти!

Ромео.

Ма веруј, не ћу, ви сте лагани,
А моје срце тешко олово,
Не могу с' макнут' испод терета.

Меркуцијо.

Не терета, већ љеља дерета!
Та нек ти даде крила, за Бога,
Да летиш њима — по висинама.

Ромео.

На стреле му се, болан, залетих
Па рањенӣк сам — његов хра́њеник;
Висине немам; висим о јаду,
О сињем јаду терет љубави.

Меркуцијо.

Ти дакле не ћеш крила љељових?
Ја знам, јер ти би крило ружино,
Да спустиш тамо сињи терет свој;
Да грдан терет за ту нежну ствар!

Ромео.

Је л' љубав нежна? Та незграпна је,
Плаховита је, нагла сувише,
Убошће нас!

Меркуцијо.

Ти велиш нагла је?
Па буди дакле и ти с њоме наг!
Ал' дај ми љуску моме образу. (Меће образину.)

На љуску, љуску! Загледајте сад,
Шта марим ја, ругабет под љуском,
Нек место мене љуска црвени.

Бенволијо.

Хајд' куцај, де, па брзо улази,
Ал' постарај се куд ћеш с ногама!

Ромео.

Дај буктињу! Нек пуста лицкала
Голицају тај патос ђонови;
Код мене ће се реч да понови,
— И тако сам, к'о жижак, гледалац —
Најслађе кад је, онда престани;
И збиља суст'о сам.

Меркуцијо.

Шта? Су сто сам?
Та није сто, ал' доста нас је тек,
Извукли би те и ми из глиба,
Да простиш, из те густе љубави,
Јер углибљен си — ама до грла.
Е, путујмо, запалићемо дан.

Ромео.

Баш не бих рек'о.

Меркуцијо.

Та зар не видиш,
Да наше свеће горе узалуд,
Ко кад ко дању жижак упали.

Дубоко смо у шалу упали,
Што мислим узми, узми чисто суд,
Јер у мом суду, овој ћупи ту,
Доброта суди, шале варају.

Ромео.

Доброта и нас води на игру:
Ал' суд је рђав.

Меркуцијо.

Усудићу се питат': за што то?

Ромео.

Нешто сам снив'о ноћас.

Меркуцијо.

Ал' и ја!

Ромео.

А шта си ти?

Меркуцијо.

Да треба пазити!

Ромео.

Жмуређки? У сну? Таман погоди!

Меркуцијо.

Та тебе у сну вила походи:
Походила те вила Мабица.

Ромео.

Шта, Мабица, а ко је опет то?

Меркуцијо.

Та Мабица је вилска бабица,
А мања је од зрна бисера;

Сунчане зрачке преже у кола,
Па тера их, кад спаваш, уз твој нос;
Пауци су јој кол'ма точкови,
Од скакавчевих крила јој је кров,
Од паучине ситни амови,
Од месечине сребрн-уздице;
На коње зуца диван делија,
Комарац један сив-ливрејисан,
Ребарце му је танко држаље,
А канција од крила бувина.
А мабичина милост шири се
По лешњиковој љусци шпрљавој,
У служби су јој навек колари,
Ил' веверица, или мајстор црв.
У тој се слави воза сваку ноћ,
Па прође ли кроз мозак заљубљен,
Е, таки му је љубаван и сан;
Кад удворици пређе колено,
Тај одмах клеца, па се поклања;
Кад девојкама усне прешета,
Ту сваки санак слади пољубац;
И мехурови каткад одскоче
Где замирише сласт руменила;
А прејури ли придворнички нос,
Е, тај мирише прошенија већ;
Пароху каткад носић прочачка,
Узевши реп од бирског прасета,

Таки је у сну протопрезвитар!
Војаку кад се попне на гребен,
Тај снива сече, снива бусије,
Димишћом витла, јуриши на град,
И војвода је већ; ал' ево је,
Продобује му уши маљицом,
А он се тргне, пробуди га страх,
Окрха свеца, опет захрче; —
И то је она иста вештица
Што мрси обноћ гриву коњима.
И вилин курјук замрси у буђ,
Што, размршен, предсказује нам јад.
Па то је она иста вештица —

Ромео.

Пст, Меркуцијо, ћути, молим те,
Ти зборишш о ничему.

Меркуцијо.

Да, о санови,
О породу из душе доколне,
Што га тек рађа пуста маштавост;
Ал' тањега је градива нег' зрак,
Несталниј' него ветар, што се час
Превија око мрзла севера,
А часком опет заошија круг
Љутитим лицем на орошен југ!

Бенволијо.

Ал' тај ће ветар и нас однети;
Задоцнисмо, прошла је вечера!

Ромео.

Да нисмо уранили, бојим се,
Јер слутим, да ће нека судбина,
Што још по небу лута, почети
Весељем ноћашњим свој страшни рок,
У грудма мојим заптивена још
Дочеће нагло презрени ми век
Нечастивошћу смрти преране.
Ал' он, што је мом жићу крмило,
Нек управља. Сад напред јунаци!

ПОЈАВА ДЕСЕТА.

Дворана у капулетовој кући

Улази **Капулет** с гостима и маскама.

Капулет.

Добро ми дошли гости, госпође!
Добро ми дошли, драга господо!
Е, беше дана, кад сам и ја млад
Покрив'о лице образином том,
И шапут'о са многом лепојком,
К'о ви што сад; ал' прође, прође све!
Добро ми дошли! Хајде свирајте!

Ромео (слуги).

Ко ј' она госпођица што се сја
Под руком оног удварача, а?

Слуга.

Опростите, не знам!

Ромео.

Од ње нек учи светлит' жишков плам!
На лицу ноћи сја к'о драги кам
У обоцима црнца гарава,
За живот није света варава
Голубица сред јата вранија,
Уз друге тако ј' одабранија.
Чим игра стане, њој приступићу
И руком руку јој пољубићу.
Зар љубих до сад ја? Сведочи вид:
Никад ме таки не занесе лик.

Тибалто.

Ово је, канда, монтекићки глас!
Дај, момче, мач! Усудио се роб,
Покривен том лакрди-личином,
Да дође грдит' нашу свечаност!
Тако ми части мога колена,
Утуђ' га није кривда голема!

Капулет.

Хој, хој, синовче, који ти је бес?

Тибалто.

Наш бес је, стриче, Монтекић је то,
Ушуњ'о се нитковина, к'о гост,
На поругу у нашу свечаност.

Капулет.

Млад Ромео?

Тибалто.

Да, уља Ромео!

Капулет.

Окани га се, драги синовче,
Понаша се поштено, господски;
И што 'но реч, Верона вели сва,
Баш скроман момак да је, негован,
Ја не бих, да ми нуде сав тај град,
У мом дому му бити на досад;
За то се стрпи, остави га се:
Моја је вољa; драго ли ти је,
Весели се, па не мргоди се,
Не приликује нашој слави то.

Тибалто.

А приликује л' овај нитков гост?
Не примам га!

Капулет.

Ал' трпићеш га! Гле,
Господин мамин! Трпићеш! Хајд', хајд'!
Не трпим га! Опрости, Боже, грех,

Ал' тај би покл'о госте моје све.
Дар-мар, дар-мар! Јунак ми неки баш!

Тибалто.

Срамота, чико, срам!

Капулет.

Но, но, но, но!
Хајд', уштво једна! Тако ли ћемо?
Можете скупо стати: — добро знаш!
Ал' уз нос мора! Гледај, време је —
Красота децо! — Гле, ти, пашчета;
Сад ћуткац! — Свећа још! — Хајд', хајд'!
Срамота! Мир, јер — децо, весело!

Тибалто.

Силом се трпљом вољни гуши јед,
Кида ми груди борбом у нештед.
Напустићу сад наметнику сласт,
Ал' иде ред, биће му на одмаст! (Оде.)

Ромео (Јулији.)

Дотакнуше л' се руке моје кужне
Те иконице грехом очајним,
Усне ми стоје, полазнице дружне,
Да збришу додир љубом покајним.

Јулија.

Не куни руке, полазниче, беле,
Што божно само реч замењује,
Целиват' целац полазнику цел је,
Кад руком такне, к'о да целује.

Ромео.

У иконе су уста зар од беде?

Јулија.

Тек молитве расклопиће их рај!

Ромео.

Допусти, нек се у руке угледе,
Јер вера ће ми прећи у очај!

Јулија.

И милостив не помиче се храм.

Ромео.

Ох, по милост ће грешник доћи сам! (Пољуби је.)
Са мојих уста очишћен је грех!

Јулија.

Зар моја уста грех да тишти тај?

Ромео.

Мој грех! Не — не! Ја не дам да их тре,
Ох, дај га натраг, светитељко, дај!

Дојкиња.

Зове вас мати, госпођице!

Ромео.

Ко јој је мати?

Дојкиња.

Да смо весели!
Та мати јој је кући госпођа,
И добра госпа, мудра, душевна.
Ту ћер сам јој баш ја одојила;

Ал' знате л' — ту ко добије, нек зна,
Да има звекац, да!

Ромео.

Зар Капулетића!
Животом се крвнику обећах.

Бенволијо.

Хајдемо дома: слави је већ крај!

Ромео.

Јест, на жалост, а муци начињај.

Капулет.

Та немојте, још малко господо!
Малечак поспас годиће вам још.
Зар тако баш? Е, дакле, хвала вам;
Благодарим господ'не, лаку ноћ;
Још свећа, море! — Хајд', па светли ми,
Нег', момче, да в'иш, већ је подоцкан;
Да се то спава! (Оду сви осим Јулије и дојкиње.)

Јулија.

Ој, нано, ко је тај господичић?

Дојкиња.

Стар-Тиберија син и наследник!

Јулија.

А ко је тај, што сад баш излази?

Дојкиња.

Е, ја бих рекла, млад Петрукијо.

Јулија.

А за њим, тај, што не хте играти?

Дојкиња.

Не знам га!

Јулија.

Питај! (Дојкиња одлази.) Ако ј' ожењен,
За брачну ноћ је гроб ми пожељен!

Дојкиња (враћа се.)

Зове се Ромео, Ромео Монтекић,
Јединац вашег непријатеља.

Јулија.

Јединац јад, и љубав једина!
Доцне те познах, видех прерано!
За љубав ми да знака немила,
Крвника морам љубит' верано!

Дојкиња.

Шта то? Шта то?

Јулија.

Та ништа, један стих!
Играч ми га — (Вичу из нутра: Јулија!)

Дојкиња.

Ев', ево, ево нас!
Разићоше се, хајд'мо глув је час!

ЧИН ДРУГИ.

ПОЈАВА ПРВА.

Капулетов врт.

Улази **Ромео.**

Јулија се укаже горе на прозору.

Ромео.

Стан'! Какав зрак то проби прозором?
Свитање је мог сунца, Јулије!
Ограни, сунце, месечину збриш'!
Гле, болом бледи завидећи ти,
Далеко лепша што си, дева јој:
Не буд' јој дева, кад ти завиди;
Девова плашт јој зелен болестан,
Будале га тек носе, доле с њим!
Она је то, ох, љуба моја, да;
Ох, — шта ми је, да зна!
Збориш, ал' ништ не казујеш, па шта?
Око јој пита, одговорићу!
Ал' ја сам лаком, не иде мени збор.
Најлепше звезде слетише се две
Те Јулијине очи преклињу,
Да донекле посветле место њих.

Шта, очи да су тамо, звезде ту!
Помрачио би звезде ликов зрак,
К'о сунце жижак, а с неба би тек
Висине зрачне прожег'о јој вид,
Да птице певну к'о у зорин свит.
Поднимила је лишце ручицом!
Тој руци да сам, ој, рукавица,
Да дирнем образ тај.

Јулија.

А, јао!

Ромео.

Збори л'?
Хај, збори још, анђелче сјајано,
Јер тако сјаш у ноћи нада мном,
К'о крилат што је с неба посланик
Забезекнутим смртним очима,
Кад поражен за њиме блене свет,
А он облачак свој кад уседне,
Те мирно плови зрачном пучином.

Јулија.

О, Ромео, Ромео! Што си Ромео баш?
Одреци с' оца, мани с' имена:
А не ћеш ли, закун' ми с' драганом,
Те нисам више Капулета ја.

Ромео.

Да даље слушам, ил' да прозборим?

Јулија.

Тек име твоје што је злотвор мој:
Ти сам си ти, ти ниси Монтекић.
Шта ј' Монтекић? Да л' рука, нога ли?
Да л' врат, ил' образ, ил' ма друго што
На човеку. Ох, зов' се друкчије!
Шта ј' име? Цвет, што ружом зовеш ти,
Крсти га друкче, мирис остаје;
Не зов'те више Ромеа Ромеом,
Врлине миле остаће му све,
Тек име не ће. — Ромео, доле с њим!
А за име то, ни део што није твој,
Узми ме сву!

Ромео.

За реч те узимам,
Зови ме драгим, препокрштам се,
Од селе нисам више Ромео.

Јулија.

А ко си ти, што мраком заштићен
Рушаваш потај мој?

Ромео.

Име ме пре,
Те не смем теби казат' ко сам ја:
Име ми је и самом омрзло,
Јер ти га мрзиш, драга светице:
У писму да је, раздер'о бих га.

Јулија.

Ни сто ми речи не окуси слух
Из уста твојих тих, ал' знам им звук.
Је л', ти си Ромео, Ромео Монтекић?

Ромео.

Ни једно, душо, ако не ћеш ти.

Јулија.

Ал' како дође, реци, за што ли?
Високи су на врту зидови;
Помисли ко си, не гине ти смрт,
Увребају л' те моји родови.

Ромео.

Љубавним крилма преврг'о сам зид.
За љубав нема сметње камене:
Што може љубав, љубав то и сме;
За то ми сав твој не науди род.

Јулија.

Виде л' те само, убиће ми те!

Ромео.

Опасније су очи твоје, хеј,
Нег' мачеви им сви! Твог ока жар
Нек' оклоп кује за ме против њих.

Јулија.

Ни за свет не бих да те виде ту.

Ромео.

Од њих ме крије црне ноћи плашт;
Та само љуб' ме, ма ме нашли ту:

Ал' ако ми је живот не љубљен,
На сусрет идем ко ми носи смрт.

Јулија.

Ко ј' овамо показао ти пут?

Ромео.

На кажипут ме љубав наведе,
Даде ми расуд, ја јој дадох вид.
Ја нисам бродар, ал' да ти је стан
Најдаљег брега пусти неповрат,
За таком робом навез'о бих се.

Јулија.

Крије ме ноћ по лицу чувидом,
Те не видиш ми девојачки стид
Због разговора мог вечерашњег.
Снебивала б' се радо, рада бих
Порицат' реч: ал' због ом, претворо!
Волиш ли ме? Ја знам, рећи ћеш — да!
И примам реч ти; ал' не куни се,
Изневерићеш: веле, Јупитар
Смеје се неверама. Ромео!
Ако ме љубиш, кажи м' искрено,
Ал' ако ти се дадох прерано,
Намрштићу се дурно, нећкаћу,
Ак' хоћеш ти; ал' друкче ни за свет!
Залуд'ла сам се, Монтекићу леп,
Те узећеш ми занос у лак ум:
Ал' здрав, јуначе, бићу вернија-

Нег' оне што се туђе вештије!
Туђиват' ми се дуже беше, знам
Ал' ти, што си ми из ненада чуо
Љубавну чисту страст: опрости ми,
Те тежњу ту не примај олако.
Што јој издајка тамна беше ноћ!

Ромео.

Месецом ти се, госпо, кунем тим,
Што родних дрва сребри врхове —

Јулија.

Не кун' се њиме, вртљив-месецом,
Што мења меном округли свој лук,
Не била т' љубав тако мењљива!

Ромео.

Па чим да ти се кунем?

Јулија.

Ни чиме!
Ил' куни ми се собом дивотним,
Божанственим кумиром света мог,
И веровећу.

Ромео.

Нек ми срце зна —

Јулија.

Немој, не кун' се! Радујем ти се,
Ал' нисам рада згоди ноћашњој,
Непромишљеној, брзој, напрасној,

К'о муња баш: пресијнула је већ
Чим помниш: сева. Драги, лаку ноћ!
Љубавни пупак до згоде ће тај,
Развит' дивно зревни летњи дај.
Па лаку ноћ! Благ мир ти крај срца,
И мени што се слеже на прса!

Ромео.

Већ одлазиш! Зар то да ми је дост'?

Јулија.

Каку би ноћас још довољивост?

Ромео.

Љубавне моје клетве замену.

Јулија.

Та дадох ти је незаискану,
И опет бих, да ј' нисам дала још.

Ромео.

Порекла би је? За што, дико, је л'?

Јулија.

Та само да је још једаред дам.
Ипак што желим већ имадем то!
Милост ми је ко море без краја,
К'о море без дна љубав; одвади,
Још више ће је бити, нема дна!

Дојкиња зове из нутра.

То виче неко! Збогом, драгане!
Ев', ево, нано! — Сверуј, слатки мој!
Претрп' се малко, вратићу се још!

Ромео.

Око деветог.

Јулија.

Не скрби: донде читав има век!
Заборав'ла сам што те дозвах сад.

Ромео.

Па чекаћу те док се не сетиш.

Јулија.

Заборавићу, да ме чекаш још,
Сетим ли се да са мном боравиш.

Ромео.

Па чека ћу те док заборављаш,
Заборављајућ' осим тебе свет.

Јулија.

Већ свити, чисто бих да одлазиш,
Ал' само кол'ко тиче детиње,
Тек малко ће га прнут' пустити,
К'о роба у плетеном окову,
Ал' опет концем тргне свиленим
Слободи му милошћу не рада.

Ромео.

Ох, да сам тица!

Јулија.

Да си, слатки мој!
Ал' милујућ' угушила бих те!
Па лаку ноћ! Да слатке невоље,

Да сладак тужни растанак је тај,
Ни бели дан лаконоћењу крај! (Оде.)

Ромео.

На веђе сан, а у недра ти мир!
Ох, да сам сан ил' мир, да лака ноћ!
Ал' калу мом ћу сад у манастир,
За намер свој заискат' му помоћ.

ПОЈАВА ДРУГА.

Ћелија оца **Лаврентија**.

Отац **Лаврентије** улази с котарчицом.

Лаврентије.

Грахорке зоре осмеј стоји благ
Кроз исток-облак на мргодни мрак;
Пијанац мрак занесен посрће
Пред зором већ, пред сунцем погрђе,
Јер сунашце је пијаница слаб,
Тек росе пије по гдекоју кап;
Ал' пре још морам набрат' с пољана
Поганика и благ-одољана.
И гроб и мати земља је по цвет,
Сахраниште му матерична клет;
Из материце разна дечица
На груд'ма мајке век свој пресиса.
Врлина многа у многима спи,
У сваком друге нађ' ћеш крепости.

*

Голема снага, знаменита је,
У биљке и у камен-притаје:
Ма најништавиј' земљин што је створ
И опет земљи бива добротвор;
Ал' и најбоље, кад се силује,
Благодат прва не знаш где му је:
Врлина силом бива пороком,
А порок се улепша покором.
У овог цветка малог, слабачког
И отров је и лековити сок,
Миришеш га, разгаљује ти нос,
У срцу л' ти је. протрује те скроз.
Крвника тако кидишу се два
И човеком: милост и воља зла;
А у кој' биљци отров отме мах,
Прецветала је за на веки та.

ПОЈАВА ТРЕЋА.

Лаврентије, Ромео.

Ромео.

Добро ј'тро, оче!

Лаврентије.

Благословен си.
Поздрављем раним ко то гове ми?
То није, синко, душин преспокој,
Што тако рано сан већ тера твој.

У старим људма будна брига бди,
А где је брига, сан не борави,
Ал' младачка једрина где ти спи,
Ту златни санче свест опорави.
Тај долазак твој казује ми ран,
Да тебе буди немир злосретан,
Ил' ако није, вера је и Бог,
Ноћ није пошла санком Ром'а мог.

Ромео.

Да слађа, ме је забавила ње!

Лаврентије.

Да није Ружа, Бож' опрости грех!

Ромео.

Шта? Ружа оче! Е, да богме, да;
Ни имена јој не знам више ја!

Лаврентије.

Ха, сад си мој! Па где си био, где?

Ромео.

Не питај више казаћу ти све.
Код свог крвника незван бејах гост,
И обрани ме кивна жестокост,
Ал' и ја њу: за обе ране лек
Вештина ти и наук ти је свет:
Не светим се, јер што заисках сад,
И мој би крвник на то прист'о рад.

Лаврентије.

Што збориш, синко, нек је равговет,
Јер друкче сам си себи загонет.

Ромео.

И разговетно знам ти причати:
У срцу ми је Капулета кћи,
А ја у њеном, све је готово,
Тек венчање што није попово,
Рећ' ћу ти после где се састасмо,
И кад и како чудо наста сво;
Ал' сад, молим те, буди погодан,
Још данас венчај срок нам богодан!

Лаврентије.

Светог ми Фрање, да си жив и здрав!
Зар душа Ружа већ у заборав?
У млада света зар не почива
У срцу љубав, већ у очима?
Зар оде Ружа, дево Марија!
Бадава дакле сва плакарија?
Бадава проси тол'ких суза со
У зачин јелу, па ни огледо!
Твој уздисај тек зрак што узима,
Твој стари јад ми још у ушима;
Гле баш ев' овде блистала се кап,
Од старих суза још се види ваш.
Што тебе беше, што ти јада би,
За Ружом беше и твој јад и ти!

Па тако за час? Чуј, што рекох ја:
Не кори жене, сам си жена, да!

Ромео.

Због љубави си те ме кореo.

Лаврентије.

Шта, љубав, брајче? Ти си горео!

Ромео.

Казива ми сахранит' је.

Лаврентије.

Ал' не:
Сахрани ту, да друга ускрсне.

Ромео.

Молим те ћути: што је љубим сад,
Милошћу милост, сладом враћа слад:
То Ружа није!

Лаврентије.

Боме, знала је
На сумце љубав дуго не траје.
Ал' ходи само, несмире мој млад,
Помоћ' ћу ти у једну руку рад;
Јер ако буде благословен брак,
Ваш породички смириће се враг!

Ромео.

Пожури се; на угљевљу сам као.

Лаврентије.

Лагано, мудро: прејтри па си пао! (Оде.)

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Капулетов врт.

Јулија (улазећи.)

Девет је било, кад је посладох;
И за по са'та, рече, доћи ће.
Не мож' га наћи можда? Како не!
Ох, мили: да је мис'о гласник мој,
Сто пута бржи зрака сунчева,
Кад гони сенке с унка сумрачних:
С тог носе Ладу голубови зар
Лакокрили, с тог Љељо крилатић.
На пресрту је сунце сада већ
Свог дневног пута; дуга часа три
Од деветог, — и још не долази!
Да осећа, да има младу крв,
Долетила б' ко брза лоптица,
Добацила б' је драгу моја реч,
А мени његова;
Ал' ти су стари тако мртав свет,
К'о олово незграпан, тром и блед.

ПОЈАВА ПЕТА.

Јулија, Дојкиња и Сима.

Јулија.

А гле је! — Казуј, дојо медена:
Јеси л' га нашла? Тај нек одлази!

Дојкиња.

Симо, чекај на врати! (Сима одлази.)

Јулија.

Сад казуј слатка, — Боже, што ти је?
Је л' тужна вест, бар каж' је весело;
Је л' добра, не раздешуј свирке јој
Слаткогласне тим лицем киселим.

Дојкиња.

Уморна сам, да часком одахнем!
Јао, кости, јао! Ал' какав беше трк!

Јулија.

На, моје кости, дај ми твоју вест:
Ал' хајде, дојо, слатка, збори, казуј, но!

Дојкиња.

Ох, Исусе, та причекајте, ох!
Зар не видите како немам дâ!

Јулија.

Па како немаш дâ, кад имаш мах
Да кажеш: немам дâ? Тај изговор
Још већа је, још дужа дангуба,
Нег' што би била твоја приповест.
Је л' добра вест ил' зла? Дај одговор!
Изреци то, а друго имаш кад.
Освести ме, је л' добра или зла?
Ал', слатка, ој, шта вели драги мој?
О венчању шта рече, о том, је л'?

Дојкиња.

Ваш драги као поштен господичић,

К'о учтив, благ, душеван, веран, леп,
Ваш драги вели: — Где је мамица?

Јулија.

Зар мамица? Та ваљда ј' унутра;
А где да је? Да луда говора:
Ваш драги вели „где је мамица?“

Дојкиња.

Ох, Боже благи, слатко госпојче!
К'о жива ватра! Поздравља сâм вас!
Је л' мелем то за мој коштани бол?
Би од сад нос'те сами поруке.

Јулија.

Освести се! — Шта вели Ромео?

Дојкиња.

Измолисте л' се данас на исповест?

Јулија.

Та да!

Дојкиња.

У ћел'ју жур'те лаврентијеву,
Чека вас тамо, жену своју, муж:
Подилази вам образ жива крв.
Хајд' у цркву; ја морам другамо,
Да сплетем лестве вашем драгану,
За неко гњездо, рече, довече.
Да ручам сад, а ви у намастир!

Јулија.

У намастир, где нама стиру пир! (Одлази.)

(Завеса пада.)

ЧИН ТРЕЋИ.

ПОЈАВА ПРВА.

Јавно место.

Меркуцијо, Бенволијо, дворник и слуге.

Бенволијо

Меркуц'јо, брате, хајд'мо, молим те,
Врућина је, Капулети су ван,
Па нађемо л' се, биће налепе,
У припеци узавре луда крв.

Меркуцијо.

И ти си ми од оне браће, што чим уђе у крчму баци свој мач на сто говорећи: „Не дао Бог, да ми будеш у невољи!“, а чим друга чаша у њему закрчи, он га потегне на крчмара, где му заиста није невоље.

Бенволијо.

Зар ја од оте браће?

Меркуцијо.

Хајд', хајд', те прзнице нема у свој Италији као ти што си; у својој ћуди готов си на свако чудо, а у сваком чуду има твоје ћуди.

Бенволијо.

А твоје?

Меркуцијо.

Е, кад би вас било двоје, не би вас било скоро ни једнога: један би другог убио! Ти, та ти си кадар завадити се с ким, што има једну длаку мање, или више у бради од тебе. Завадићеш се с човеком, што туче бадеме само за то, што ти имаш очи бадемове. И какве би друге очи могле уочити таку кавгу? Глава ти је пуна кавге као јаје жуманцета, ма да је већ натучена као натуцак од силногината. Ти си заметао кавгу с човеком, што се закашљао на улици, јер је тим пробудио твоје псето што спаваше на сунцу. Зар се ниси завадио тамо с једним кројачем, што је обукао свој нови прслук пре ускрса, а с другим опет, што је привезао старе ремене на нове ципеле? Па ти хоћеш мене да караш да се не инатим!

Бенволијо.

Кад бих ја био таки убојица, као што си ти, дао бих сваком на веру, што би ми остало више од по часа живота.

Меркуцијо.

Хајде, животињо једна!

Бенволијо.

Бога ми, ево Капулетића!

Меркуцијо.

Нога ми, не марим!

ПОЈАВА ДРУГА.

Тибалто и пређашњи.

Тибалто.

Засопце за мном, да их ословим.
Господо, здраво, молим једну реч!

Меркуцијо.

Тек једну реч? А што тако лијо, нека буде тако, нек буде реч и бреч.

Тибалто.

Само ми дајте прилике, господине, па ћете наћи, да сам и на то готов.

Меркуцијо.

Зар ви не знате наћи прилике и сам!

Тибалто.

Меркуцијо, ти си ромеов ортак!

Меркуцијо.

Ортак? Шта! Зар смо ми теби тезгари, је л'? Ако смо ти тезгари, ево ви'ш овај риф овде: овај ће да те измери и преко и уздуж. Гледај ти, ортак!

Бенволијо.

На јавноме се месту састасте;
Ил' нађите скровитиј' састанак,
Ил' расправите распру тише бар,
Ил' разлаз'те се, цео нас гледа свет!

Меркуцијо.

Ко има очи, гледи, нека их!
Не крећем се ником за љубав, ја!

ПОЈАВА ТРЕЋА.

Ромео и пређашњи.

Тибалто.

Сад мир, господ'не ево момка мог!

Меркуцијо.

Зар то ваш момак, то ваш слуга зар?
Ал' хајд' на мегдан, он ће за вама;
И зазор ће вам рећи „момак“ је!

Тибалто.

Ромео, веља љубав за тобом
Вели ми да ти тепам: ниткове!

Ромео.

Имам те за што љубит', Тибалте!
Жестину што ми стеже правичну
На таки поздрав: нитков нисам ја;
И за то збогом: видиш, не знаш ме!

Тибалто.

Зар ти да згладиш бруку, деране,
Што с' учини? Већ стој, па вади мач!

Ромео.

Поричем, да те икад обрука,
Како те љубим, не мо'ш ни мислит'!
Док узрок не знаш моје љубави,
Сад име драго, Капулетићу,
К'о моје име драго, — мани се!

Меркуцијо.

Ох, кукавичка срамна, подлого!
Тибалто, мишоловче, на оглед!

Тибалто.

Ево ме! (Вади мач)

Ромео.

Меркуц'јо брате, у корице мач!

Меркуцијо и Тибалто боре се.

Ромео.

Бенволијо, вади, раставимо их!
Умир'те се, срамота, господо!
Тибалто — Меркуц'јо — та није л' зар
Забранио сваку зађевицу кнез
По веронскима улицама? — Стој,
Тибалте! Драги мој Меркуцијо!

(**Тибалто** и присталице му оду.)

Меркуцијо.

Рањен сам! Одох ја! Да куга потре обе куће!
Он оде без штете!

Бенволијо.

Шта рањен си?

Меркуцијо.

Да, запорица, запорица је,
Ал' таман доста! — Момче, ранара! (Слуга оде.)

Ромео.

Буд' човек; рана није велика!

Меркуцијо.

Није баш тако дубока као бунар, ни тако широка к'о црквена врата, ал' таман к'о што треба; потражите ме сутра, па ћете морати на црквена врата. За овај свет сам запражен, рекох ти. Куга вам потрла обе ваше куће. Ако није беда! Један пас, један пацов, један миш, један мачак да изгребе човека на мртво име! Хвалисавић, олупина, нитков, што се бори по рачунском пропису! Који враг тебе нанесе, те дође међу нас? Ранио ме испод твоје руке.

Ромео.

Мислио сам најбоље чинити!

Меркуцијо.

Бенволијо, помоз' ми у кућу,
Несвест ми је, куга вас потрла!
С племена ваших ја сам црвом део:
Куг' у ваша племена — ја сам зрео!

(Меркуцијо и Бенволијо одлазе.)

Ромео.

Тај племић, кнежев најрођениј' род,
Мој присни друг, па рањен самртно
Због мене, што ми Тибалт част
Окаља руглом; Тибалт од јутрос

Мој шуре. Аој слатка Јулијо!
Лепота твоја женом створи ме,
И растопи врлине моје мач!

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Бенволијо и Ромео.

Бенволијо.

Ај, Ромео, Ромео! Друг наш издахну;
Јуначки дух му прну у облак,
Презрев ев'овде земљу прерано.

Ромео.

Црн овај данак не ће бити сам,
Јад овај други дочеће још дан.

ПОЈАВА ПЕТА.

Тибалто и пређашњи.

Бенволијо.

Ев' опет натраг бесног Тибалта!

Ромео.

Жив, ликујућ' на Меркуција смрт!
Сад иди небу, штедљив обзире,
Огњевит бес нек вођа буде мој!
Тибалте, узми натраг ниткова,
Што м' јутрос даде; меркуц'јева сен
Над главама још лебди нашима,

На пратњу твоје сени чекајућ';
Ил' ја, ил' ти, ил' обоје ће шњим.

Тибалто.

Проклето шкембе, ти му беше друг,
Прати га ти!

Ромео.

Ово ће решити!

(Боре се **Тибалто** падне.)

Бенволијо.

Ромео, бежи одлази!
Купи се свет, а Тибалт' лежи ту!
Разбер' се: на смрт судиће те кнез
Ухвате ли те. Ид' одатле, беж'!

Ромео.

Ох, ја сам срећин луда!

Бенволијо.

Што си стао? (Ромео одлази.)

ПОЈАВА ШЕСТА.

Улазе грађанин и други **Бенволијо.**

Први грађанин.

Куд утече, што уби Меркуц'ја?
Тибалто, тај убица камо га?

Бенволијо.

Ев' овде лежи!

Први грађанин.

Устај, са мном хајд';
У име кнеза зовем послушај!

ПОЈАВА СЕДМА.

Кнез с пратњом, **Монтекић**, **Капулет**, жене им и пређашњи.

Кнез.

Кам' подлих заметника овог зла?

Бенволијо.

Пресветли кнеже! Открићу ти све,
Све узрочнике кобне сваће те!
Овог је Ромео млад погубио,
Ал' он је Меркуција убио!

Капулетовица.

Тибалт'? Мој братић! Чедо брата мог!
Ој кнеже, чедо, мужу! Ту нам род
У крви! Кнеже, јеси л' поштен ти,
За нашу крв, крв Монтекића лиј!

Кнез.

Бенвол'јо, ко је поч'о лити крв?

Бенволијо.

Ромео је доч'о, Тибалт' поч'о прв.

Капулетовица.

Та тај је рођак монтекићки, знаш,
По роду збори, није, то је лаж:

Дај правду, кнеже, правду свега пре!
Ромео уби: Ромео нека мре!

Кнез.

Ромео њега, он Меркуција,
Па коме за њ да будем судија?

Монтекић.

Ромеу не, јер он му беше друг,
Што Ромео сврши, законов је дуг,
Убијцу уби!

Кнез.

За убијство то
Одавде нек је прогнан вечито!
Умешасте и мене у ваш бој,
У вашој мржњи гине род и мој,
Ал' осуду ћу таку да вам дам,
Губитак мој запамтићете, знам!
У сузе ма се претопили сви,
Измолити ми нећ'те милости!
Ни речи: Ромео нек' бега што пре,
А нађу ли га, онај час нек мре!
Однес'те леш, па слушајте мој суд:
Ко праштa кривцу, сам је кривац љут!

ПОЈАВА ОСМА.

Соба у капулетовој кући.

Јулија (на позору,)

У трк сунчани бељци пламени
Ноћишту свом; да вам је Фајетон,
Одлетели би брже западу,
Одмах би дошла тамна, црна ноћ.
Разастри вео свој, ноћи милосна,
Да невиђен, да неоговорен
На ова недра падне драги мој!
Та миловању доста светли већ
Лепота тек, а слепој љубави
Баш доликује ноћ. Ох, ноћи, дођ'
Црнином својом часна госпођо,
Науч' ме штетну добит' опкладу,
О нетакнуте невиности две.
Разастри црн свој плашт на лица мог
Раскрилашену крв, спитоми ми
Тог дивљег сокола, да привикне
На љубав као на скроман обичај.
Ох, ходи ноћи, ходи Ромео,
У ноћи тамној светли дане мој!
Та биħеш бео на ноћним крилима,
К'о млади снег на крилу гаврана.
Црномањаста ноћи милосна,
Та ходи, дај ми мога Ромеа;

А кад ја умрем, узми га натраг,
Распачај га у ситне звездице,
Да свако тамну нојцу заволи,
А гордо сунце свако омрзне.
Ај, купила сам кућу љубави,
Ал' још је немам; исплаћена сам,
Ал' нисам издана. Ох, виле у тај дан!
Тај дан ми је к'о лудом детету
У очи свеца, још у кревету,
А већ да му је руво свечано.
Та ево, ево моје дојкиње.
За цело носи каку нову вест,
Та свака уста злато говоре
Нек име само кажу његово.
Новина, тето! — Носиш лествице
Што Ромео посла?

ПОЈАВА ДЕВЕТА.

Јулија и Дојкиња.

Дојкиња.

Да, да, лествице! (Баци их доле.)

Јулија.

Јао мене! Крхаш руке, шта ти је?

Дојкиња.

Ај, црни дане, мртав, мртав је!
Ју, пропадосмо! Уф, жалоснице!
Проклети часе, мртав на месту!

Јулија.

Зар и Бог завиди?

Дојкиња.

Не Бог,
Већ Ромео. Ај Ромео, Ромео!
Та ко би помислио! Ромео!

Јулија.

Та шта ме тако мучиш, сотоно,
Не носи собом муке паклене.
Је л' Ромео сам себе убио?
Та кажи само да, ил' кажи не,
Та једна реч нек срећу раскине.

Дојкиња.

Ју, видела сам рану очима,
Сачувај Боже! — баш на прсима:
Ох, јадан, јадан, крвав, самртник
Пребледио к'о пеп'о, сав је крв,
Крвава, крв, — ух, падох у несвест!

Јулија.

Ох, пукни, срце, махом препукни!
Заклоп'те с' очи вечном тамницом.
Проклета грудво, натраг у земљу!
Па с Ромеом на једна носила!

Дојкиња.

Ај, Тибалте, мој први пријане!
Ај, добри, часни господару мој!
Да ја доживим твоју тешку смрт!

Јулија.

Та шта је то? Два страшна вихора
Сукобише се, Тибалт, Ромео!
Најмилиј' братац и још милији муж!
Ај, страшна трубо, труби страшни суд,
Па куд то двоје, сви нек оду туд!

Дојкиња.

Тибалт' је згин'о, Ромео протеран!

Јулија.

Ох, Боже, зар он уби Тибалта?

Дојкиња.

Та он је, он: жалоснице та он!

Јулија.

Ај, гујо, ти под лицем ружиним!
Је л' икад им'о лепшу кућу змај?
Ај, красни залче, врашки анђеле!
Грлубиј' гавран, јагње вучије!
Ох, одмете у лицу божијем!
Опачино од сваког вида свог!
Проклети свече, поштен ниткове!
Та шта у паклу хтеде природо,
Кад пресади паклену сотону
У таког слатког тела земни рај?
Што горе књиге, лепше корице!
Ај, лисицо, у красној палати!

Дојкиња.

Кам' вера, кам' поштење, камо част?
Лицемери, ниткови, варљивци!
Ој, момче', оди, дај ми поткрепе!
Од јада, туге бриге остари:
Ју, Ромео, срам те!

Јулија.

Гром те спалио!
И тај твој језик! Каква, куго, срам?
Срамоти је на челу томе срам;
Поштење седи на том престолу,
Да влада с њега целим светом, сам.
Ох, мене луде, њега грдити!

Дојкиња.

Што т' уби брата, да га жалиш зар?

Јулија

Зар ја да кудим господара свог?
Ај, где су уста, да ти милују
Премило име, господару мој!
Кад не би твоја љуба од јутрос?
Ал' што ми, уљо, уби рођака?
Е, хтеде, ула, да те убије!
Потец'те натраг сузе будале,
Ви треба да сте јаду жртвице.
Не радости, забунили сте се,
Господар жив, а брат ми погин'о,
Што мал' не уби господара мог!

Та све је добро, па шта плачем још?
Ал' грђа беше реч, но братска смрт,
Што м' угуши; ту не заборавих;
Ох, ал' ми се запекла у памет,
К'о грешан чин у грешникову свест,
Тибалт' убијен, Ромео протеран!
То протеран, та реч'ца протеран,
Та једна уби тисућ Тибалта.
Зар не би доста рођакова смрт?
Ал' само да је ту већ престало:
Ил' кад се јади воле пратити —
Кад рече: мртав брат брат, што не рече
И отац, мати, па ма обоје?
Та жалила бих, к'о што жали свет.
Ал' одмах за тим — Ромео протеран!
Та све нас уби та једина реч,
И оца, матер, ујка, Ромеа, Јулију,
Све уби, све! — Ромео протеран!
Та нема краја јаду речи те,
Што каже мени боле вечите;
Ал' родитељи моји, где сте ви?

Дојкиња.

Запевају над самртником сви,
Хоћете л' њима да вас одведем?

Јулија.

А њихове кад сузе усану,
Почеће моје вечност сузану!

Де дигни лестве! Јадне лествице!
Та ви сте ми у јаду сестрице,
За моју вас је зготовио клет!
Сад удова девојка морам мрет',
Венчани кревет ено ми је стрт,
Ал' место Ром'а грлиће ме смрт.

Дојкиња.

Умирите се, наћи ћу га ја,
Јер где је Ромео, ваша доја зна.
Чујете л'; Ромео ноћас ту је ваш,
Ја идем њему у манастир сад?

Јулија.

Ох, нађи га! Овај му прстен дај,
На последњи нек дође опроштај.

ПОЈАВА ДЕСЕТА.

Отац-Лаврентијева ћелија.

Лаврентије и Ромео.

Лаврентије.

Приступи ближе, ближе плашљивче,
Заљубила с' у тебе јадика,
А несрећа се с тобом венчала.

Ромео.

Шта веле, оче, шта је кнежев суд?
Каква је беда нова моја та?
Говори, да је знам!

Лаврентије.

Ај синко мој,
Ти добро знаш те горке сестрице:
Сад слушај, да ти кажем кнежев суд!

Ромео.

Је л' страшниј' страшни суд, нег' кнежев суд?

Лаврентије.

Пресудио је много блажије,
Не телу смрт, већ само прогону!

Ромео.

Шта, прогону? Смилуј се, реци смрт,
Јер прогнаноме страшнија је коб,
Нег умрломе што је хладни гроб:
Не реци, ох, не реци — прогону!

Лаврентије.

Та тек си из Вероне протеран,
Па утеши се, велики је свет!

Ромео.

Ал' осим овог града није свет,
Већ мука жива, пако, ђаволи!
Из света прогнан, прогнан одавде,
Кад свет и живот уједно је ту!
Кад кажеш дакле место прогон смрт,
Ко златним ножем скинеш главу ми,
Па смешећи се погубиш ми век.

Лаврентије.

Ох, незахвални, суров грешниче!
Твој грех по нашем закону је смрт,
Ал' благи кнез, да теби угоди,
Преврн'о је и против закона
Ту црну, смртну реч у прогону:
Та то је милост, срећа, зар си слеп?

Ромео.

Та мука жива, то зар милост, рај?
Код Јулије је рај,
Ој, свештениче, исповедниче,
Разрешитељу греха, оче мој,
Зар из тих груди можеш сина свог
Да грудваш страшном речи: протеран!

Лаврентије.

Залуђен човек; слушај, море, но!

Ромео.

Шта, ваљда опет да сам протеран?

Лаврентије.

Нудим ти лека против боље те.
Невоља слатка млека, мудрости,
Разблажиће те што си протеран.

Ромео.

Шта, протеран? То мудрост? До врага!
Нек мени роди једну Јулију,
Нек град пресади, збрише кнежев суд,
Ал' не може л', не ваља, ћути ту.

Лаврентије.

Сад видим већ, да луда не чује.

Ромео.

И како бих, кад мудрац не види!

Лаврентије.

Разговарајмо о том паметно.

Ромео.

Да разговараш, а не осећаш!
Да с' млад к'о ја, а Јула љуба ти,
Баш сад се венч'о, шура убио,
К'о ја заљубљен, протеран к'о ја,
Тек онда б' вик'о, косу чупао,
К'о ја бих пао овако на земљу,
Да мериш себи некопани гроб (Падне на тле, куцају.)

Лаврентије.

Устај, сакри се, сине куцају! (Лупа)

Ромео.

Не нек' ме бона срца уздисај,
Од сваког ока маглом сакрије! (Куцање.)

Лаврентије.

Чуј како куца! Ко је? Ромео!
Ухватиће те! Таки! Устани!
Беж' у књижницу! Ево! — Боже мој! (Неко куца.)
Тврдоглав до зла Бога! Ево ме! (Неко куца.)
Ко лупа тако? Ко си? Шта ћеш ти?

Дојкиња (с поља.)

Ој, свети оче, оче, где ми је
Господар моје госпе, Ромео? (Улази **Дојкиња**.)

ПОЈАВА ЈЕДАНАЕСТА.

Дојкиња и пређашњи.

Лаврентије.

На земљи, гле, од суза с' опио.

Дојкиња.

Ох, Боже! Баш к'о она, са свим баш.
Симпатија, жалосна подобо!
Баш тако она лежи, баш к'о он,
Завевом плаче, плачем завева.
Покаж'те да сте јунак, на ноге!
Тако вам ње, устајте на ноге,
Та ко је вид'о тако кукати?

Ромео.

Ој дојо!

Дојкиња.

Ај, господине!
Господине! Та смрт је свему крај!

Ромео.

О Јулиј' збориш? Шта је, како је!
Је л' да ме зове: стари крвниче!
Окаљ'о сам јој крвљу рођеном
Зелену младост наше радости.

Говори, где је? Кажи, шта јој је?
Шта вели моја љуба венчана
О развенчаној нашој љубави?

Дојкиња.

Ох, ништ' не каже, само плач', па плач';
Час на кревет, час опет устане;
Час Тибалта, час виче Ромеја,
Час опет падне доле!

Ромео.

Као да ко
Из топа пуца мојим именом
Да сможди њу, к'о њеног рођака
Што сможди рука клетог имена.
Покаж' ми, оче, кажи место то,
У лешу том где име станује
Да разорим проклети његов стан. (Хоће да се прободе.)

Лаврентије.

Ту руку доле, сулуд човече!
А да си човек, лице говори,
Ал' ове сузе кажу: жена си,
А беснило то дивље, да си звер:
Полом си жена, другом полом муж,
У свакој поли пољска једна звер!
Ма устај, момче, живи Јул'ја још,
Још живи, којој умираше сад;
Па шта ћеш? Хтео те Тимбалт' убити,
А ти си њега; срећан си и ту:

И сам ти закон поста пријатељ:
Не погуби те, само протера;
Па срећан и ту; сав се благослов
На твоју срећну главу спустио,
Проси те срећа у свој красоти;
А ти се дуриш, бено дурљива
На срећу и на љубав њезину,
Ал' пази, таки јадно умиру!
Хајд' твојој драгој, обрек'о си јој.
Пожури се, да не заостанеш,
Док страже око града не метну,
Јер онда не утече на поље;
А у Мантови чекај до згоде,
Да огласимо твоју женидбу,
Да помиримо ваше родове,
Те да те благо помилује кнез.
Ромео долази.

Дојкиња.

О благи Исусе!
Да слушам целу ноћ на такав разговор!
Е, што ти је тек човек научен!
Да јавим дакле мојој госпоји?

Ромео.

Поручи јој, поручи слађаној,
Нек мисли, како да ме покара!

Дојгиња.

И прстен овај треба да вам дам,
Ал' жури ми се, збиља, доцкан је! (Оде.)

Ромео.

Ох, чисто ми је канда оживих!

Лаврентије.

Сад иди. Лаку ноћ! А ово ти је све:
Ил' иди страже док не наместе,
Ил' преобучен кад већ осване.
По слузи твом, што овде остане,
Поручићу ти у Мантову све
Шта овде буде среће мењљиве.
Дај руку; већ је доцкан: лаку ноћ!

Ромео.

Тек та ме радост теши свију радости,
Од јада, што се сада с тобом опрости. (Оду.)

ЧИН ЧЕТВРТИ.

ПОЈАВА ПРВА.

Јулијина ложница.

Ромео и Јулија.

Јулија.

Та куда ћеш? Још није свануло:
То славуј пева, шева не пева,
Не бој се, душо, он прижељкује,
На наранџици пева целу ноћ.

Ромео.

То шева беше, чедо зорице:
Гле, душо, где нам зора завиди,
Распустила је рујну своју влас
По истоку, по љубазнику свом.
Угасила се ноћна кандила,
А на гори се усправио дан:
Ил' идем жив, ил' на смрт остајем!

Јулија.

То није зора; ја је познајем:
Уздану сунце, тај је уздисај,
Да т' светли пут, а мени опроштај.
Још мало, душо, није нужде још!

*

Ромео.

Па нек ме нађу, нек ме убију,
Шта марим ја, кад хоћеш само ти!
Па није, душо, сенка зорина,
Већ месечева чела блеђана.
То није, душо, песма шевина,
Што пробија небеса над нама!
За остајањем брига ми је сва,
На одлажење ни не мислим ја.
Е, здраво, смрти, хоће Јулија!
Па како, душо, збори није дан!

Јулија.

Та дан је, дан, та дан је несретан,
Та шева је промукла да Бог да!
Што тако цврчи, кречи, завева.
Па та зар лепо песмом извија,
Кад хоће тебе да извија њом?
Од жабе, кажу, очи узајми;
Ох, да је бар узајмила и глас,
Што њим загорчи часа медена,
Будећи хајку на мог јелена.
Сад иди, иди: све је видниј' зрак.

Ромео.

Све видниј' зрак, све тамниј' срцу мрак!

ДРУГА ПОЈАВА.

Дојкиња и пређашњи.

Дојкиња.

Ој, госпо!

Јулија.

Шта је?

Дојкиња.

Стара госпођа!
Већ свиће, паз'те, биће невоље! (Одлази.)

Ромео (се сиђе.)

Сад збогом, уста, збогом пољубе!

Јулија.

Зар одлети, мој бели голубе?
Поручуј ми у часу сваки дан,
Јер много дана има час један.
Ох, тако бих већ остарила сва,
Док не видим свој живот, Ромеа.

Ромео.

Поручићу по свакој прилици,
Да каже поздрав мојој грлици!

Јулија.

Ој! Хоћемо л' се кадгод видети?

Ромео.

За цело, душо, моћи ћемо бар
О прошлом јаду слатко причати.

Јулија.

Ој, мати, да ми је у рукама,
Ај, ал' бих му се ја осветила!

Капулетовица.

Осветићемо му се, не бој се!
Па за то не плач'! Имам човека,
Баш онде, где је та битанга сад,
Тај има неку чудну ракију,
Па с њом ће да га пошље брату твом.
Е, је л' ти сада срце на мери?

Јулија.

То никад не ће бити на мери,
Док Ромеа у гробу не видим.
У гробу ми је срце код брата.
Ох, мати, мати, да ми само знаш,
Ко има доброг, јаког отрова,
Из моје чаше кад би попио,
Заклопио би очи спокојно.
Ох, чисто ми све пуца у груди,
Кад име спомену. — а није ту, —
Да силну љубав према брату свом
На његовом убици заситим!

Капулетовица.

Та добро, добро, није до тога,
Нег' да ти кажем нешто весело!

Јулија.

Весеље ми је нужно сада баш!
Говори, мати, шта је, молим те!

Капулетовица.

Баш имаш, дете, оца брижљива,
Што хоће, да те у сред јада твог
У срећан један изненади час:
Баш не бих ни ја мимлила, ни ти!

Јулија.

Па, у добри час, мати, какав час?

Капулетовица.

Е, добро дакле, слушај дијете:
Гроф Парис, млади, врсни властелин,
Кад куцне у четвртак јутрење,
Одвешће те у цркву петровску,
Пред олтар своју сретну невесту.

Јулија.

Тако ми Петра и те цркве му
Он не одведе сретне невесте!
Зар тако брзо већ на венчање,
А муж ме није ни изпросио!
Ја мислим, мати, каж'те оцу мом,
Да не ћу сад већ да се удајем;
А баш да хоћу, Ромеа би пре,
Како га мрзим — Исуса ми пре —
Нег' Париса. — Баш нешто весело!

Капулетовица.

Баш ево оца! Но, па кажи му,
Да чујеш њега шта ће казати.

ЧЕТВРТА ПОЈАВА.

Капулет, Дојкиња и пређашњи.

Капулет.

Но, жено! рече ли јој очин свет?

Капулетовица.

Та да; ал' она ни пет, ни девет,
Већ не ће, хвала, хвалила је смрт!

Капулет.

Шта вилиш? Како! Како рече, а?
Шта каже? Не ће? Не захваљује!
Не поноси се благословом тим?
Чељаде вредно спрам тог витеза!

Јулија.

Не поносим се, не захваљујем,
Не поносим се мрским човеком,
Ал' хвала, наменут је од милог.

Капулет.

Гле сад! Е, ви'ш ти ње, још мудрује!
Сад, — поносим се, — хвала, — не захваљујем, —
Не поносим се! — Гле ти гиздуше,
Не хвалиши ми хвале; не поноси нос,

Већ —
Па до четвртка да си готова,
Да идеш с момком рано у пркву,
Ил' ако не ћеш, конопцем ћу те!

Капулетовица.

Ју, човече, јеси л' побеснио!

Јулија.

Клечећки молим, оче, слушај ме,
Мој добри оче, само једну реч!

Капулет.

До врага, траго завојита ти!
Отвори уши: — у четвртак знаш,
Ил' да те моје очи не виде!
Ни речи, ћуткац, не одговарај!
Четвртак ту је; руку на срце,
Те промисли се, јеси л' моја кћи,
Ал' ако ниси, таки до врага!
Па проси, гладуј, скапавај пред кућом,
Јер душе ми, одрећ' ћу те се сав!
Ни корице од моје сермије?
Е, сад промотри, ја не поричем. (Оде.)

Јулија.

Зар над облаком нема жалости,
Да провиди дубљину јада мог?
Ох, слатка мати, слатка, не дај ме!
Та чекај месец, чекај недељу;

Ал' ако не ћеш, боље сведи ме
У костурницу смртну брацину.

Капулетовица.

Ни речи више ја не говорим,
Сад како знаш, јер ми смо готови! (Оде.)

Јулија.

Ох, Боже! Боже! Шта ћу јадница?
Мој муж на земљи, вера у небу;
Па како вера да се поврати,
Док муж не оде по њу на небо?
Говори, светуј! Боже, Боже мој!
Што шиљеш с неба војске читаве
На моју душу, тако слабачку?
Зар немаш уста? Што ме не тешиш?
Та теши, тето, развесели ме!

Дојкиња.

Да вид'те, мож'те бити весели:
Ромео прогнан, — на души му грех,
Ал' већ се не сме по вас вратити,
Ил' баш да дође, мора потајно.
Па ја бих рекла, како стоји ствар,
Ко знате — да за грофа пођете.
Та први вам је умрьо, за вас бар,
Јер шта вам вреди баш ако је жив!

Јулија.

Тако ти душе!

Дојкиња.

Госпо, душе ми!
Да Бог да ми у паклу горела!

Јулија.

Амин!

Дојкиња.

А зашто?

Јулија.

Амин, рекох ја!
Да знаш, да си ме утешила баш.
Хајд' кажи мајци да сам отишла
У манастир на свету исповест,
Да исповешћу грехе искајем,
Што сагреших на родитеља свог.

Дојкиња.

Е, вид'те, вид'те како треба, да! (О. е.)

Јулија.

Несрећо матора! Ох, сушта сотоно!
Је л' црње, што ме тако наводи,
Ил' што ми мужа мог оговара?
Тим истим устма, којим га сад пре,
Тим истим га је уздизала пре.
Хајд', светитељко, не светова ме;
Мој свет је са свим друкчиј' него твој!
Сад калуђеру, да отклони коб,
Ал' ако нико, помоћи ће гроб!

ПЕТА ПОЈАВА.

Лаврентијева ћелија.

Лаврентије, Парис.

Лаврентије.

Четвртак дакле? Кратак ми је рок!

Парис.

Тако је вољан отац, Капулет!
Мој оклев не ћу да му крати жур!

Лаврентије.

Велите, мисли госпођичине
Још не знате; баш не свиде ми се!

Парис.

За ујцем што још плаче без мере,
О љубави јој нисам зборио;
Не смеши се под сузом Венера,
Ал' отац њен к'о мисли биће зло,
Што пушта тузи да јој отме мах,
То мудро жури наше сватове,
Да плача њена потоп загати.
Самоћа, што јој с ума не смеће,
У лепом друштву заборавиће!
Сад знате узрок журбе његове

Лаврентије.

Да не знам само журби тегобе.
Ал' ево нам и госпа долази!

ШЕСТА ПОЈАВА.

Јулија и пређашњи.

Парис.

Добра нам срећа, моја женице!

Јулија.

Мож' и бити, кад женом постанем.

Парис.

И мож' и мора до четвртка већ!

Јулија.

Што мора бити, биће.

Лаврентије.

Јамачно!

Парис.

На исповест оцу ли дођосте?

Јулија.

На исповест, ал' оцу, вама не.

Парис.

Прећутат' немој да ме милујеш!

Јулија (Лаврентији.)

Исповедам вам, да га милујем!

Парис.

За цело ћеш да мене милујеш!

Јулија.

Ал' за леђи ће бити вредније
Нег' у очи исповедити то!

Парис.

Сиротице, очи ти сатре плач!

Јулија.

Да слабе плачу с тога победе,
Јер доста лоше беху још и пре!

Парис.

Та реч их вређа горе него плач!

Јулија.

Господине, ја рекох истину!
Што рекох, рекох себи у очи.

Парис.

Ал' те су очи моје. вређаш их.

Јулија.

Мож' и бити, јер нису моје бар!
Јесте ли, свети оче, доколни,
Ил' о вечерњу да вам дођем зар?

Лаврентије.

Доколан сам ти, кајна кћери, сад!

Парис.

Стчувај Бог, да сметам свети чин!
Четвртом зором, Јуло, будим те;
А донде, збогом, овај пољуб свет. (Оде.)

Јулија.

Затвори врата, ох, па са мном плач':
Све пропаде, све, нада, помоћ, спас!

Лаврентије.

Ај, Јулијо, ја знам већ цео ти јад,
И то ми моје веће везује;
Чујем да мораш, нема почека,
За кнеза овог поћи који дан.

Јулија.

Срце нам веза Бог, а руке ти;
Па ова рука зар да с' откине
Од Ромеа рад другог сапона?
Да м' отпадне зар срце од срца?
Пре обоје нек овај убије! (Маша се ножа.)

Лаврентије.

Стан', ћерко, ја се нечем домишљам,
Ал' очајно се мора прегнути,
Да овај очај обиђемо тим.
Кад ти већ мислиш себе убити
За Париса да само не пођеш,
Приличније је, да ћеш смет' и то,
Што личи смрти, да избегнеш срам,
Рад ког већ хтеде грлит' сушту смрт:
Па, ако смеш, ја имам помоћи!

Јулија.

Ох, да не пођем за тог Париса,
Ма какву кулу дај, да скочим с ње,
Да идем међ хајдуке, медведе,
У гујска гњезда да се сакријем,

Ил' ноћу ме у костурницу скриј'
Клепетаве међ, кости мртвачке,
Међ гњиле мошти, главе крезубе,
Ил' спустив мене у ископан гроб
Мртвачевим уматај покровом,
На такве речи већ ме тресе страх!
Па све ћу збиља, све учинит' ја,
Да верна само драгом останем.

Лаврентије.

Па чуј: сад иди, вољна пристани
На прошњу ту, а сутра у среду
Гледај да сама легнеш спавати,
Не пуштај доје у спаваћу клет.
Стакоце ово узми са собом,
Кад станеш легат' попиј овај сок,
И махом ће ти проћи кроз жиле
Успављив гроз, обустав'ће се крв,
С топлотом јој и сваки куцањ, дах,
Усахнуће живота сваки знак,
Румен усана обрашчића ће
Потамнити к'о пепо, очима
Заклопит' капке, мислиш сама смрт;
Ни један уд се не мож' макнути,
Укочен, крут и хладан, самртник;
Па у том виду смрти збегнуте
Четрјест и два часа боравив
Пробудићеш се к'о из слатког сна.

Па сад, кад дође женик у јутру,
Да води младу, млада умрла;
Те као што је већ у нас обичај
Без покрова, у руву стајаћем,
Однеће те у древну костурну,
Где леже мртви Капулети сви,
А ја ћу све то писат' Ромеу,
Па чим се ти пробудиш, онај час,
Да буде ту, па исте ноћи те
У Мантову однеће т' Ромео,
И то ће ти уклонит' садањ' срам,
Већ ако каква ћуд, ил' женски страх
Врлину ти не смете у делу.

Јулија.

Ох, дај, та дај! Не спомињи ми страх!

Лаврентије.

Сад на; па прегни, бићеш успешна,
А ја ћу послат' једног брата сад,
Да носи књигу господару твом!

Јулија.

Оснаж' ме, љубави, а снага ће
Помоћи. Збогом, оче мој!

Па Ромео да ме нађе мртву ту?
Ил' баш да останем, зар нећу зар —
Тај страшни страх, у мраку црна смрт,
У костурници старој иструлој,
Где вековима наслагана тр'у
Телеса, кости мојих дедова,
Па кад у поноћ дуси устану,
Вампири — ју! Зар не ћу, зар —
Још буновна па тај загушљив смрад,
Нечастив вампир цикне пода мном
Да кад га чује душа животна
Побесни од стра; — хју, зар не ћу, зар —
У тој страхоти гнусној, гадљивој,
Забезекнута у мом беснилу,
Разиграти се трулим костима
Па истргнути трулог Тибалта,
Па 'нако бесна шчепам коју кост,
Цевачицу од једног прадеда,
Па трес о главу, прсне мозак жив!
Ха, гле! К'о да видим ујков дух,
За Ромеом што носи његов леш
Набоден на мач. — Стани, ујо, стој!
Ромео, Ромео, Ромео! Спаси Бог! (Баци се на постељу.)

(Застор пада.

ЧИН ПЕТИ.

ПОЈАВА ПРВА.

(Мантова. Улица.)

Улази Ромео.

Ромео.

Ако је збиља, што ми ласка сан,
Новине ма се слуте радосне,
У грудма ми је вољна царица
На престолу; необичан ме дух
Милином у вис диже цео дан.
У сну ми љуба дође мртвоме,
(Чудноват сан, где мртав мислит' мож',)
Тако ме стаде будит' пољупци.
Оживих ја, кад оно, а ја цар,
Ох, како ј' слатка сушта љубав тек,
Кад јој већ сенке тол'ко заносе.

ПОЈАВА ДРУГА.

Улази Валтазар.

Ромео.

Гле, гласник Вероне! Валтазар!
Шиље л' ми писмо отац калуђер?

А мојâ љуба? А мој родитељ?
А моја љуба, рекох, Јулија?
Је л' здрава? Шњоме здраво ми је све!

Валтазар.

И здраво је и све је здраво шњом,
У гробници јој тело борави,
А њена душа живи с анђени.
Ја видех, да је у пођох јавит' вам,
У рођачки, и пођох јавит' вам,
Опростите што носим зао тај глас,
Ал' ви ми налог остависте тај!

Ромео.

Је л' тако баш? И звезде слагаће!
Ти знаш где седим; лист и мастила,
И коње најми: ноћас путујем!

Валтазар.

Господине, не мојте, за Бога!
Тај страшан поглед, па то бледило,
То слути зло!

Ромео.

Ћут', привиђа ти се!
Сад одлази, па врши заповест!
Зар немаш писма од калуђера?

Валтазар.

Ја немам, господару!

Ромео.

Одлази,
Па најми коње: ја ћу овај час. (Валтазар одлази)
Е, ноћас, Јуло, с тобом бићу ја!
Ал' како? — Ал' си брза несрећо,
Кад очајници траже савет твој:
Лекарника се једног сећам сад,
И овде негде седи; видех га
Свог одрпаног, намргођеног,
Где цеди траве, измори га глад,
К'о суво травље, кожа тек и кост.
Сиротињу му видећ', рекох ја,
Треба ли когод љутог отрова,
А ко га прода у Мантови, мре,
Ев' овај богаљ продаће му га,
То беше слутња мојој потреби,
Потребник овај продаће ми га. (Оде.)

ПОЈАВА ТРЕЋА.

(Ћелија оца Лаврентија.)

Улази отац **Јован**.

Јован.

По светом Фрањи, брате, камо те?

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Отац Лаврентије и пређашњи.

Лаврентије.

Та то је, боји с', брат-Јованов глас!
Зар из Мантове? Сретан повратак?
Шта вели Ромео? Пише л'? Дај ми лист!

Јован.

По једног босог брата пођох баш,
Да м' у Мантову буде пратилац,
И нађох га, где боне полази,
Ал' на врати зауставише нас,
Мишљаху страже, да је кужан дом,
Запечатише врата пред нама;
Те тако ја не могох Ромеу.

Лаврентије.

Па ко му моје писмо однесе?

Јован.

Не могох му га послат', — ево га!
Писмоноше не нађох никаквог,
Толики беше од куге им страх.

Лаврентије.

Тако ми чина, несрећна је коб!
То није шала, врло важан лист,
Драгоцен лист, опасност велика
С тог занемара; брат-Јоване, хајд'!
Донес' ми један будак овамо.

Јован.

Донећу ти га, брате овај час. (Оде.)

Лаврентије.

Сад морам сам у костурницу,
Још који час, па будна Јулија;
И кореће ме зло што Ромео
О догађају није извештен;
Ал' писаћ' опет, па док не дође,
У мојој ћелиј' чуваћу је ја:
Сирота, жива међ' мртваци чма! (Оде.)

ПОЈАВА ПЕТА.

Гробље; у њему гробница породице капулетове Ромео улази у гробницу, метнув уз врата будак жижак.

Ромео.

Је л' ово гроб? Та то је светило;
Јер она ј' ту; лепотом њезином
Двораном светлом рака постаје.
Ој, жено моја, љубо моја! Смрт,
Што покуса твог предисаја мед,
Лепоте ти се не дотакну још!
Не савладана с', румен тиња још,
Лепоте бајни знак, на лицу твом,
Те смртном стегу блед заступа пут.
А овај крвав покров? Тибалте!
Ох, зар ти није доста освете,

Кад рука, што ти млад прекиде век,
Сад смлати век крвника негда твог?
Опрост' ми, пришко! — Јуло драга, ej!
Та шта с' још тако лепа? Зар је смрт
Невидљива, зар смрт заљубљива?
Те зар те држи тај аветни гад
У помрчини тој рад обљубе?
Бојећ' се тога остаћу ја ту,
Никад из овог двора мраковог
У бели свет: ту остајем, ох, ту,
Са црвима, са удворници ти;
Полож'ћу ту свој вековечни мир,
Те срести терет среће своје зле
Са свет-омрле пути моје те.
Још један поглед, један загрљај!
А уста, двери уздисаја ви,
Запечатите љубом законим
Нерочно писма смрти лакомој!
Хајд', горки вођо, махнит возару!
Закрени махом у стеновит зјап
Живота мога доморени брод!
Да живи љубав! (Пије.) Збиља, лекару,
Твој напој гром. У пољупцу сад мрем! (Умре.)

ПОЈАВА ШЕСТА.

Улази **Лаврентије** са жишком, будаком и мотиком у руци.

Лаврентије.

Ромео! — Гле, она се буди већ!

Јулија.

Ој, оче драги, камо војна мог?
Ја добро знам где треба да сам ја,
И ту сам збиља! — Где је Ромео? (Лупа с поља.)

Лаврентије.

Ко долази? — Хајд', госпо на поље
Из ове куге, смрти, силом сна.
Непоречна је већа једна моћ
Наш намер смела: хајд одавде, хајд!
Твој војно лежи мртав уза те,
Хајд' са мном само, бринућу се ја,
Да будеш света калуђерица.
Не питај даље, стража долази.
Хајд'! Јуло, чедо! (Опет лупа.) Не смем чекати! (Оде.)

Јулија.

Хајд' иди ти, јер ја не одлазим.
Шта ј' ово? Откуд чаше, драгане!
Јест, отров беше прерана ти смрт.
Себезнаоче, не остави зар
Ни једне слатке за ме капљице?
Пољубићу те уста твоја шат
Још која влажи кап, да изданем
У наслади (Пољуби га.) Ох, врела су ти још!

Кнез (с поља.)

Хеј, момче, кажи пут!

Јулија.

Ко виче? Брзо драги ножу мој! (Зграби ромеов нож)
Ев' у корице! (Прободе се.) Рђај, уби ме! (Умре.)

ПОЈАВА СЕДМА.

Улази **Кнез** и пратња му, **Капулет** и **Капулетовица.**

Капулет.

Ај, тужан! — Жено, погле мртву кћер!

Капулетовица.

Јао, поглед ми је тај к'о звона звук,
На погреб што ми стари сећа век.

ПОЈАВА ОСМА.

Улази **Монтекић** и други.

Кнез.

Ход', Монтекићу! Ти баш зарани
И сина твога рано сарани.

Монтекић.

Ај, кнеже, жена м' ноћас издану,
Баш прогон сина учини јој крај!
Зар има још за мене невоље?

Кнез.

Гледа' амо, видећеш!

Монтекић.

Ej, безочниче, какав је то ред?
Зар у гроб ти пре родитеља свог?

Кнез (оду Лаврентији.)

Ти навек, оче, беше човек свет.
Кам' ромеов слуга, шта нам вели он?

Валтазар.

Донесох смртну мом господ'ну вест,
Те дође поштом из Мантове он
До овог места, ове гробнице.
За оца свог овај ми даде лист;
А убиће ме, рече, улазећ',
Не оставим ли сама њега ту.

Кнез.

Дај амо писмо, да га прогледам. (После неког читања.)
Сведочи писмо светом оцу реч,
Сву љубав им и смртну приповест!

Капулет.

Брат-Монтекићу! Амо руку дај!
Нек мојој кћери то бар буде дар;
Јер искат' више не можеш.

Монтекић.

Ал' ја
Ти више дајем: салићу јој лик
Од чистог злата; нек Верона зна

Кад верноће' злато у лик улије,
Да слика каже верност Јулије.

Капулет.

Ромеов лик ће бити поред ње,
Крвништва вашег јадне жртве две!

(Завеса пада.)

Породична тајна с Енглеског . . . . . — „ 60 „
Под образином с енглеског . . . . . — „ 60 „
Париз у Америци III књ. . . . . 5 „ — „
Прогонство шпанске краљице Изабеле . . . . 7 „ — „
XXVIII свезака по . . . . . — „ 30 „
Пет недеља у балону . . . . . 1 „ — „
Путовање са земље на месец . . . . . „ 50 „
Путовање у средину земље . . . . . 1 „ — „
Рођин од Тургењева . . . . . — „ 60 „
Робство у слободној земљи . . . . . — „ 75 „
Работници на мору од Хига . . . . . 1 „ 20 „
Рукавица са енглеског . . . . . 1 „ — „
Ратни догађај несретног ђувегије . . . . . — „ 35 „
Рат низама на мору . . . . . — „ 60 „
Степски лир од Тургењева . . . . . — „ 40 „
Суђен час . . . . . — „ 50 „
Старине од Старине Новака . . . . . — „ 60 „
Сироти богаташи . . . . . 1 „ 60 „
Тврдица роман . . . . . „ 80 „
Тајне Сараја и турског харема . . . . . — „ 80 „
У старом манастиру . . . . . — „ 50 „
Усамљени Јуноша . . . . . — „ 60 „
Хеђим баша III књига . . . . . 2 „ — „
Цар Јосиф II и двор у 12 књига . . . . . 12 „ — „
Црногорац или страдање хришћана . . . . . 3 „ 20 „
Четир године из прошлости . . . . . — „ 40 „
Чајчина могила . . . . . — „ 50 „
Чудан свет од Игњатовића . . . . . — „ 50 „
Чича Томина колеба III дела . . . . . — „ 75 „

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА:

I. Школски надзорник . . . . . — „ 20 „
II. Шаран од Ј. Јовановића . . . . . — „ 20 „
III. Честитам с француског . . . . . — „ 30 „
IV. Краљева сеја . . . . . — „ 50 „
V. Максим Црнојевић . . . . . — „ 40 „
VI. Избирачица од К. Трифковића . . . . . — „ 30 „
VII. Љубав није шала од А. Хаџића . . . . — „ 20 „
VIII. Љубавно писмо од К. Трифковића . . . — „ 20 „

НАЈНОВИЈА ДЕЛА.

Гласник ученог друштва по . . . . . 1 „ — „
Греси младости роман енглески . . . . . — „ — „
Ђорђе Вашингтон . . . . . — „ 25 „

Живот је путовање до гроба . . . . . — „ 60 „
Зора изд. ђачко друштво у Бечу . . . . . — „ 60 „
Историја Жирондиста . . . . . — „ 60 „
„Јавор“ забаван лист за 1875 . . . . . 4 „ — „
Кнез Милош драма . . . . . — „ 60 „
Космометрија за Аклд. . . . . 1 „ 85 „
Карте херцеговичког бојишта . . . од 20 до 1 „ — „
Летопис „Матице српске“ 1875 . . . . . — „ 80 „
Мисли организације српске војске од Путника . 1 „ 10 „
Мађарски превод „Ђулића“ . . . . . — „ 80 „
Нове мере разна издања до . . . . . 1 „ 20 „
Начела економије од Св. Марковића . . . . . 1 „ — „
Нови Сад и новосађани пред. Е. Чакре . . . . — „ 10 „
Народна Лира трошком Х. А. О. И. . . . . — „ — „
О дифтеритичној вратобољи пред др. Огњановић „ 20 „
Основи српског језика од Ђ. Даничића . . . — „ — „
Песме Лазе Костића I. II. . . . . 1 „ 80 „
„ Јелене Поповића . . . . . — „ 80 „
„ скупио по срему Б. М. . . . . — „ 80 „
„ Ј. Д. Милутиновића . . . . . — „ 40 „
Приповедке Владана Ђорђевића . . . . . 1 „ — „
„ Ђуре Јакшића . . . . . — „ 25 „
„ Стјепана Љубише . . . . . — „ — „
Путовање уз Дрину и Вардар . . . . . — „ „

ПРЕТПЛАТА НА СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ ЛИСТОВЕ:

„Србадију“ од Ст. Ћурчића . . . . . 8 ф. — н
„Младу Србадију“ од Н. Капамације . . . . . 8 „ — „
„Српску вору“ од Ђ. Мандровића . . . . . 4 „ 80 „
„Радована“ од Ст. В. Поповића . . . . . 4 „ — „
Сеоски ватарош од Панте Поповића . . . . . — „ 40 „
„Сион“. лист за свештенике за 1875. год. . .
„Србадија“ илуст. лист за 1875. год. . . . . 6 „ — „
Српски архив за лекарство I. и II. књига . . 2 „ — „
II. одељак I. књ. 60 н. II. књ. 25 н. обе . — „ 85 „
Трговачки закон (немачки) . . . . . 1 „ 50 „
Учење француског језика I. део . . . . . 1 „ 85 „
Устанак у Турској од Трумића . . . . . — „ 20 „
Осмогласник за богослове . . . . . 1 „ 10 „
Црвени крст пред. В. Ђорђевића . . . . . — „ 60 „
Чупићи Стојан и Никола . . . . . „ 25 „
Шематизам Србије за 1876. год. . . . . — „ 70 „